



POLSKIE TOWARZYSTWO TURYSTYCZNO-KRAJOZNAWCZE
ODDZIAŁ KRAKOWSKI im. ks. Karola Wojtyły
31-029 Kraków, ul. Zyplikiewicza 2b, tel. 124-222-094



biuletyn informacyjny **65**

JESIEN 2010

DO UŻYTKU WEWNĘTRZNEGO

Zjednoczenie PTT i PTK



Pomysł połączenia Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (1873) i Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego (1906) w roku 1950 nie był nowy, gdyż między Towarzystwami istniały od dawna przyjacielskie więzy, mimo znaczących różnic organizacyjnych, programowych i różnego zasięgu terytorialnego. Natomiast na jego ostateczną realizację wpłynęły niewątpliwie zasadnicze przemiany ustrojowe w powojennej Polsce i świadomość, że w nowych warunkach potrzebna jest jedna silna organizacja turystyczna, obejmująca swoim zasięgiem cały kraj. Uczciwie należy stwierdzić, że w obu Towarzystwach istnieli także przeciwnicy połączenia, pełni obaw czy w nowej organizacji nie zostaną zatracone specyficzne wartości każdego z Towarzystw.

Dla wyjaśnienia wszystkich problemów i stworzenia modelu przyszłego Towarzystwa w roku 1948 została powołana Komisja Porozumiewawcza, a finalnym efektem jej działania było opracowanie „Podstaw ideologicznych oraz zasad przyszłego statutu”.

Ostatnie Zjazdy Delegatów obu Towarzystw odbyły się w Warszawie, 16 grudnia 1950 r., a w dniu następnym, tj. 17 grudnia 1950 r., na wspólnym Zjeździe PTT i PTK, zostało dokonane połączenie obu Towarzystw, pod nową nazwą: „Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze”.

Lata następujące po połączeniu PTT i PTK, aż po dzień dzisiejszy, w pełni potwierdziły słuszność ówczesnych koncepcji. PTTK utrzymało silną pozycję obu poprzedników, stając się jednocześnie głównym „motorem” rozwoju turystyki w Polsce oraz znaczącym środowiskiem intelektualnym i opiniotwórczym. Trzeba jednak wyraźnie podkreślić, że siłą Towarzystwa, podobnie jak i jego protoplastów, były zawsze w pełni demokratyczne zasady tworzenia wszystkich struktur wewnętrznych, stojące nierzadko w sprzeczności z „życzliwymi” sugestiami różnych czynników oficjalnych. Może to właśnie, obok turystyczno-krajoznawczych pasji i społecznego zaangażowania członków Towarzystwa, jest największą wartością PTTK.

źródło: www.pttk.pl

Rowerem po Złoty Liść 2010

Krakowski Klub Kolarski Oddziału Krakowskiego PTTK zaprasza na 53 Turystyczny Złot Kolarski „Rowerem po Złoty Liść 2010” do Dziekanowic w gminie Dobczyce. Dojazd we własnym zakresie bez zabezpieczenia przejazdu przez Policję. Celem imprezy jest popularyzacja krajoznawstwa i turystyki kolarskiej oraz poznanie okolic Krakowa i gminy Dobczyce.

TERMIN

Impreza odbędzie się **26 września 2010** roku. Przyjmowanie uczestników od godz. 12⁰⁰ przy Szkole Podstawowej w Dziekanowicach.

WARUNKI UCZESTNICTWA

- posiadanie karty rowerowej i sprawnego roweru,
- zapewnienie opieki dorosłych dla dzieci do lat 14,
- grupy zorganizowane jadą pod kierownictwem osoby pełnoletniej i doświadczonej, posiadającej umiejętność udzielania pierwszej pomocy i odpowiedzialnej za zdyscyplinowanie i bezpieczeństwo kolarzy.

OBOWIĄZKI UCZESTNIKÓW

- posiadanie dowodu tożsamości, karty rowerowej, względnie prawa jazdy,
- wymagane przestrzeganie dyscypliny, zwłaszcza w jeździe grupowej (peletonie), przepisów ruchu drogowego, zaleceń Komandora, funkcjonariuszy Policji, sędziów poszczególnych konkurencji oraz porządkowych.

ZGŁOSZENIA

Zgłoszenia zbiorowe i indywidualne przyjmowane będą przez Sekretariat Imprezy na mecie przy Szkole Podstawowej w Dziekanowicach. Zgłoszenia zbiorowe przyjmowane będą od kierowników poszczególnych ekip na podstawie listy uczestników, ich wieku i adresów. Wpisowe **3 zł** od osoby płatne przy zgłoszeniu.

ŚWIADCZENIA ORGANIZATORÓW

- pamiątkowa ozdobna naklejka,
- odcisk ozdobnej pieczęci do książeczek wycieczek kolarskich (do odznaki KOT),
- prawo do udziału w atrakcyjnych konkursach sprawnościowych (rowerowy tor przeszkód, rowerowy „bieg żółwi”, rzutki do tarczy, indywidualna jazda na czas pod górkę, strzelanie z broni pneumatycznej),
- posiłek turystyczny,
- zaliczenie punktowe do Kolarskiej Odznaki Turystycznej.

PROGRAM CZASOWY

- 12.00 Powitanie przy Szkole Podstawowej w Dziekanowicach
- 12.00 Rozpoczęcie konkursów sprawnościowych
- 12.30 Występ uczniów Szkoły Podstawowej w Dziekanowicach
- 14.00 Występ zespołu z Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu w Dobzycach
- 16.00 Uroczyste zakończenie imprezy, wręczenie nagród

UBEZPIECZENIE DLA UCZESTNIKÓW WE WŁASNYM ZAKRESIE

ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA SZKODY WYRZĄDZONE OSOBOM TRZECIM PONOSZA BEZPOŚREDNIO WINNI
INFORMACJE O IMPREZIE ZNAJDUJĄ SIĘ NA AFISZACH

UWAGA! UWAGA! UWAGA! UWAGA! UWAGA! UWAGA! UWAGA!

- *na metę Złotu dojazd we własnym zakresie bez zabezpieczenia przejazdu przez Policję*
- *oczekujemy na uczestników Złotu przy Szkole Podstawowej w Dziekanowicach o godz. 12.00*

UWAGA! UWAGA! UWAGA! UWAGA! UWAGA! UWAGA! UWAGA!

Kilka słów o Dziekanowicach w gminie Dobczyce

Dziekanowice położone są w północnej części Gminy Dobczyce, na wzgórzu (281 m n.p.m), z którego na południe roztacza się widok na Dolinę Raby i Pogórze Karpackie. W dali na horyzoncie przebiega linia Beskidu Myślenickiego, w głębi wyłaniają się dalsze grzbiety Beskidu Wyspowego. W skład sołectwa Dziekanowice wchodzi przysiółki o nazwach: Zabawie, Dziekanka, Gaj, Folwark, Pod Dziekanowicami, Tatarówka, Karczma Czerwona. Sołectwo, zajmujące obszar 233,8 ha, zamieszkuje około 400 osób. Na terenie wsi funkcjonuje szkoła podstawowa oraz działka Ochotnicza Straż Pożarna. Sołtysem jest Pani S. Chodór.

Historia

Historia wsi i parafii dziekanowskiej sięga XIII wieku. Podobnie jak wsie Rudnik, Niezdów i Skrzyńka, także Dziekanowice były w posiadaniu rodów rycerskich mających na tych terenach swe majątki. Dzieje Dziekanowic są także ściśle z historią parafii. W XV wieku wieś była własnością kilku przedstawicieli szlachty zagrodowej, część zaś należała do rodziny Kamienieckich pochodzącej z okolic Sanoka.

W Dziekanowicach warto zobaczyć:

► XIII wieczny Kościół romański, pod wezwaniem św. Marii Magdaleny i Mikołaja, najstarszy zabytek na terenie gminy, wg T. Rzebika kościół w Dziekanowicach prawdopodobnie pochodzi z lat 1150-1190., w XVII – XVIII w. został rozbudowany. W barokowych wnętrzach zachowało się romańskie prezbiterium, rokokowe ołtarze i polichromia. Badania wewnętrznych ścian kościoła doprowadziły do odkrycia polichromii z XII w., przedstawiającej sceny z Nowego Testamentu związane z dzieciństwem Chrystusa: Zwiastowanie, Narodzenie, Hołd Trzech Króli oraz postacie Michała i Gabriela. Odkrycia polichromii porównywane z podobnymi malowidłami europejskimi datowane są na drugą połowę XII w., w Polsce znaleziono jeszcze trzy podobnie datowane. Obok kościoła znajduje się drewniana dzwonnica z XVIII w., o konstrukcji słupowej, pochyłych ścianach i dachu namiotowym pokrytym gontem. Znajduje się tu także zabytkowy dzwon pw. św. Walentego z ciekawym napisem łacińskim „Non Germanus me fecit 1765” (Nie Niemiec mnie wykonał 1765) oraz cmentarz przykościelny pochodzący prawdopodobnie z tego samego okresu co kościół, do dziś zachowało się tam kilka grobów bogatych mieszkańców parafii, ostatni pochówek miał tutaj miejsce pod koniec XIX w. Sanktuarium Macierzyństwa NMP z cudownym obrazem Matki Bożej Dziekanowskiej słynącym łaskami od XVIII w.

► Kamienną figurę przedstawiającą postać Matki Boskiej z Dzieciątkiem znajdującą się przy drodze Dobczyce – Wieliczka /na serpentynach poniżej dziekanowickiego kościoła. Figura pochodzi z 1910 roku, powstała na pamiątkę 500-lecia zwycięstwa w Bitwie pod Grunwaldem. Została ufundowana przez mieszkańców Dziekanowic.

► Metalowy krzyż na kamiennej kolumnie znajdujący się przy drodze Dziekanowice – Wieliczka. Został ufundowany w 1685 roku przez karczmarza Smolkę.

► Kamienną figurą przedstawiającą postać Matki Boskiej z Dzieciątkiem znajdującą się w pobliżu skrzyżowania Dziekanowice–Wieliczka–Rudnik. Została ufundowana przez Walentego i Annę Kulmów w 1859 roku.

► Metalowy krzyż na kamiennym cokole pochodzący z 1884 roku znajdujący się przy skrzyżowaniu dróg Dobczyce–Gdów–Wieliczka.

*Informacja o Dziekanowicach pochodzi ze strony internetowej
www.dobczyce.pl*

**do Dziekanowic zaprasza
Krakowski Klub Kolarski
Oddziału Krakowskiego PTTK**



Historia szkoły w Dziekanowicach

Od pokoleń wokół kościoła w Dziekanowicach tętniło życie, gdzie mieszkali praojcowie obecnych mieszkańców. Również przy kościele powstała szkoła, o której w Kronice szkolnej zapisano, że istnieje od zawsze. Upływały lata, szkoła przykościelna przekształciła się w szkołę świecką. W latach zaborów szkoła istniała tylko dzięki hojności i ofiarności mieszkańców, którzy poprzez samoopodatkowanie założyli fundusz przeznaczony na utrzymanie szkoły. Dzięki ogromnemu zaangażowaniu wielu mieszkańców m.in.: księdza Brańskiego, Marcina Dziewońskiego, Antoniego Cygana i Piotra Dziewońskiego w 1858 r. wybudowano wcześniejszy budynek szkolny. Ponieważ liczba dzieci na przestrzeni lat wzrastała, przekształcono szkołę I klasową na II klasową, a były plany szkoły III klasowej. Konieczna stała się budowa nowej szkoły. Po wieloletnich staraniach w 1911 roku oddano do użytku nowy budynek szkolny, w którym uczniowie uczą się do dzisiaj, wystawiony na gruncie zakupionym od Anny Dziewońskiej.

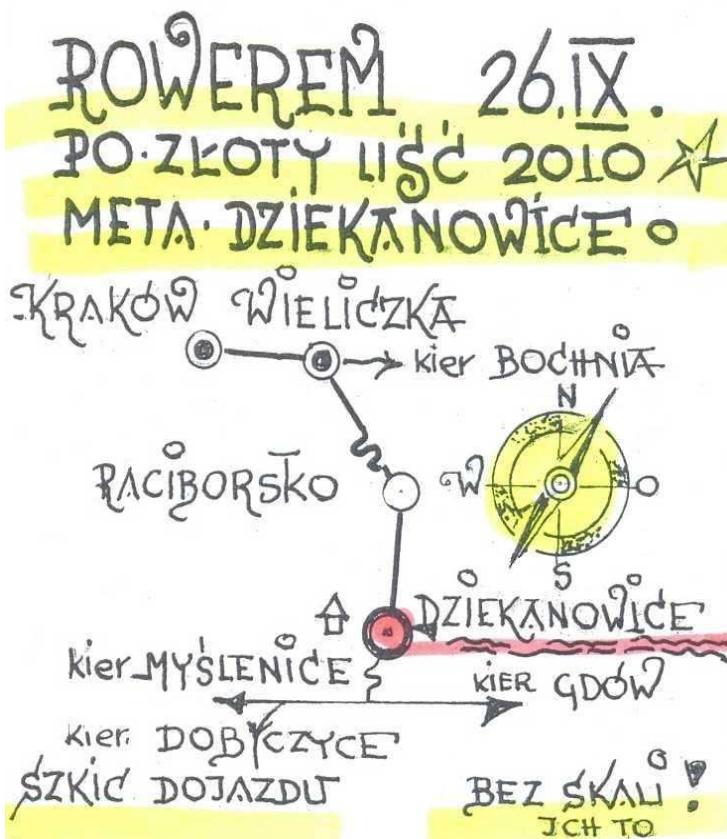
Ze szczątków informacji i zapisków udało się wskrzesić pamięć o niektórych nauczycielach uczących przed i podczas II wojny światowej. Niestety, pozostało niewiele osób, które pamiętają tych ludzi, a nie wszystko zostało zapisane w kronikach, a nawet gdy było zapisane, to księgi zostały zniszczone podczas tragicznych wydarzeń okresu wojny. Należy wspomnieć o zasłużonych dla szkoły i miejscowości osobach: ks. Stanisławie Węgrzynku (uczącym w czasie I wojny światowej), Ludwiku Dobrzańskim, Jakubie Szydłaku. Tutaj też kształtowali swe umysły późniejsi profesorowie: Henryk Głuś – profesor filologii klasycznej, Franciszek Bodzioch – dyrektor szkoły w Bydgoszczy, Stanisław Szybowski – przewodniczący ZNP w Krakowie, Jacek Dziewoński – prawnik, Bronisław Głuś – lekarz oraz wielu księży i nauczycieli.

Osobny rozdział w historii szkoły należy poświęcić Tajnemu Nauczaniu – zarówno powszechnemu, jak i średniemu. Od pierwszych miesięcy II wojny światowej przystąpiono do nauczania tajnego, zmienionych przez okupanta przedmiotów: historii i geografii, w końcu

stworzono Tajną Szkołę Średnią Ogólnokształcącą (gimnazjum oraz liceum) w Dobczycach, a następnie w Dziekanowicach. Zasłużonymi nauczycielami z tego okresu byli: Karolina Uchacz, Helena Kurs-Szybowska, mgr Stanisław Szybowski (od 1 stycznia 1940 do 1 lutego 1945 roku kierował „Tajnym Nauczaniem” w Dziekanowicach), ks. dr Władysław Wicher, Stanisław Bednarski, mgr Henryk Głuś, Amelia Kausowa, Mieczysław Kaus, inż. Antoni Woźniak.

Od października 2002 r. szkoła nosi imię „Bohaterów Tajnego Nauczania”. W wychowaniu uczniów pedagodzy często sięgają do najpiękniejszych sylwetki zasłużonych nauczycieli i uczniów. Dyrektorem szkoły jest mgr Bogdan Czarnik.

źródło: www.spdziekanowice.edupage.org



LVI Złot Turystów Górskich „Hala Krupowa 2010”

Tradycyjnie, w pierwszą niedzielę października, Komisja Turystyki Górskiej Oddziału Krakowskiego PTTK zaprasza wszystkich turystów górskich - i nie tylko - do uczestnictwa w **Złocie Turystów Górskich na Hali Krupowej**.

ORGANIZATOR

Organizatorem LVI Złotu Turystów Górskich „Hala Krupowa 2010” jest Komisja Turystyki Górskiej Oddziału Krakowskiego PTTK.

UCZESTNICTWO W ZŁOCIE

W Złocie mogą brać udział drużyny zgłoszone przez koła PTTK, zakłady pracy i inne organizacje oraz turyści indywidualni.

Informacji udziela i zgłoszenia przyjmuje Biuro Oddziału w Krakowie, ul. Zybkiewicza 2b.

PRZEBIEG ZŁOTU

Punkt startowy trasy oraz jej przebieg jest dowolny pod warunkiem, że uczestnicy zgłoszą się na mecie Złotu na Hali Krupowej w godz. **11⁰⁰-13³⁰** w dniu **3 października 2010 r.**

Uroczyste zakończenie Złotu odbędzie się o godzinie **13³⁰**.

Drużyny, które nie zgłoszą się do godz. **13³⁰** nie będą brały udziału w punktacji do nagród i pucharów przechodnich.

WPISOWE

Wpisowe w wysokości około **8,- zł** przyjmuje Biuro Oddziału wraz ze zgłoszeniem **do dnia 1 października 2010 r.**

UPRAWNIENIA UCZESTNIKÓW

W ramach wpisowego, uczestnicy otrzymują:

- pamiątkową odznakę złotową,
- potwierdzenie punktów do GOT,
- nagrody przechodnie dla najlepszych.

OBOWIĄZKI UCZESTNIKÓW

- zgłoszenie udziału w terminie do dnia 1 października 2010 r.,
- przybycie na metę Złotu w godzinach przyjmowania,
- przestrzeganie zasad kultury turystycznej i ochrony przyrody,
- przestrzeganie zasad niniejszego regulaminu.

NAGRODY PRZECHODNIE

- Puchar Marszałka Województwa Małopolskiego dla najliczniejszej grupy osób dorosłych biorącej udział w Złocie.
- Puchar Prezesa Zarządu Oddziału dla najliczniejszej grupy młodzieży szkolnej biorącej udział w Złocie.

Nagrody przechodnie przechodzą na własność po 3-krotnym kolejnym ich zdobyciu.

UWAGI

- Organizatorzy nie biorą odpowiedzialności za ewentualne wypadki lub szkody spowodowane przez uczestników.
- Uczestnicy ubezpieczają się indywidualnie na własny koszt.
- Wszystkich zainteresowanych informujemy, że o godzinie **12⁰⁰** w kaplicy na Okrąglicy odbędzie się msza św. w intencji turystów i zakończenia sezonu górskiego.

Na następnej stronie przedstawiamy dla przypomnienia schemat znakowanych szlaków turystycznych w obrębie pasma Polic oraz punktację do Górskiej Odznaki Turystycznej.

Uczestnikom życzymy słonecznej pogody na trasach zlotu!



Nr	Trasa dojścia	Kolor szlaku	Czas przejścia		Punkty do GOT
			w górę	w dół	
1	Juszczyn – Jawor – Hala Krupowa	żółty	4½	4	18/11
2	Kojszówka – Burdelowa – Cupel – Okraglica – Hala Krupowa	niebieski potem czerwony	5	4	22/16
3	Osielec – Cupel – Okraglica – Hala Krupowa	zielony potem czerwony	4¼	3¼	22/16
4	Bystra – Cupel – Okraglica – Hala Krupowa	czerwony	4¾	4	23/16
5	Sidzina (centrum) – Malinowe – Okraglica – Hala Krupowa	niebieski	4½	3½	24/19
6	Sidzina (centrum) – Dom Dziecka – Hala Krupowa	niebieski potem zielony	3	2½	14/9
7	Sidzina Wielka Polana – Hala Krupowa	czarny	1½	1	9/5
8	Przeł. Zubrzycka – Polica – Hala Krupowa	niebieski potem czerwony	2½	2¼	17/13
9	Przeł. Krowiarki – Kiczorka (Hala Śmietanowa) – Hala Krupowa	czerwony	3	2¾	14/13
10	Zawoja Lajkonik – Kiczorka (Hala Śmietanowa) – Hala Krupowa	żółty potem czerwony	3¼	2¾	18/13
11	Zawoja Mosorne – Kiczorka (Hala Śmietanowa) – Hala Krupowa	niebieski potem żółty potem czerwony	4	3½	17/13
12	Zawoja (centrum) – Spalenica – Hala Krupowa	zielony	3¾	2¾	15/10
12a	Zawoja (centrum) – Spalenica – Kiczorka (H.Śmietanowa) – Polica – Hala Krupowa	zielony potem niebieski potem żółty potem czerwony	4¼	3¼	21/18
13	Skawica Górna – Sucha Góra – Hala Krupowa	niebieski	2½	2	14/9

Konkurs Odznak Turystycznych

Przypominamy, że Komisja Kół Oddziału Krakowskiego PTTK organizuje w październiku bieżącego roku Konkurs Odznak Turystycznych.

Regulamin Konkursu:

1. W Konkursie oceniane będą zbiory odznak turystycznych z imprez cyklicznych organizowanych przez Oddział Krakowski PTTK.
2. Zbiory powinny być przedstawione w sposób uporządkowany.
3. Zbiory należy dostarczyć 18 października 2010 r. o godz. 16³⁰ do siedziby Oddziału Krakowskiego PTTK przy ul. Zyplikiewicza 2b, gdzie nastąpi ich ocena.
4. Posiadacz największego ilościowo zbioru odznak zostanie uhonorowany okolicznościowym dyplomem.

Jesień z B.O.R.T.

Biurow Obsługi Ruchu Turystycznego Oddziału Krakowskiego PTTK
jesienią 2010 roku
zaprasza na następujące wycieczki:

3 października

Hala Krupowa. Zakończenia sezonu turystyki górskiej.

Cena: 48,- zł wraz z odznaką

8 - 10 października

Szlakiem Wygasłych Wulkanów po Dolnym Śląsku. I dzień: Kraków – Wrocław – Środa Śląska (zwiedzanie) – Prochowice (zwiedzanie) – Lubin (zwiedzanie) – obiadokolacja, nocleg w okolicach Legnicy; **II dzień:** śniadanie – Legnickie Pole (zwiedzanie) – Jawor (zwiedzanie) – Wielisław Złotoryjski (rezerwat „Organy Wielisławskie”) – Złotoryja (zwiedzanie, obiadokolacja, nocleg; **III dzień:** śniadanie – Bolków (zwiedzanie) – zamek Świny (zwiedzanie) – Świebodzice (zwiedzanie) – Kraków.

Cena: 450,- zł + wstępy

17 października

Jesień w Ojcowskim Parku Narodowym. Kraków – Skała – przejście „Drewnianą Drogą” do Ojcowa – spacer doliną Prądnika do Bramy Krakowskiej – Jaskinia Ciemna – przejście wierzchowiną do klasztoru Albertynów – przejście do doliny Sąpsowskiej i na Złotą Górę – Kraków

Cena: 35,- zł + wstępy

24 października

Łemkowie. Kraków – Przełom Białki – Trybsz – Łapszanka – Małe Ostruniańskie Jezioro – Ostrunia – Pieskowy Wierch – Kacwin – Kraków.

Cena: 45,- zł

7 listopada

Cmentarze Krakowa. Stary i Nowy cmentarz w Podgórzu.

Cena: 15,- zł



11 – 14 listopada

Trzy Stolice: Bratysława – Wiedeń – Budapeszt. I dzień: Kraków – Orawski Zamek – Bratysława (Stare Miasto, obiadokolacja, nocleg). **II dzień:** Bratysława (śniadanie) – Wiedeń (Schonbrunn, Wzgórze Kahlenberg, katedra św. Stefana) – Budapeszt z okien autokaru (obiadokolacja, nocleg). **III dzień:** Budapeszt (śniadanie, Góra Gellerta, Wzgórze Zamkowe, Baszta Rybacka, wyspa św. Małgorzaty, obiadokolacja, nocleg). **IV dzień:** Budapeszt (śniadanie) – Zakole Dunaju – Kraków.

Cena: 790,- zł + wstępy ok. 30,- €

Ceny oferowanych wycieczek mogą ulec zmianie

Szczegóły na temat proponowanych imprez Czytelnicy mogą uzyskać w BORT

UWAGA UWAGA UWAGA

z dniem 1 września 2009 r. nastąpiła zmiana lokalizacji BORT i Kasy Oddziału

obecnie biuro BORT i Kasa znajdują się w lokalu Oddziału Krakowskiego PTTK przy ul. Zyplikiewicza 2b

Biuro Obsługi Ruchu Turystycznego – Oddział Krakowski PTTK

31-029 Kraków, ul. Zyplikiewicza 2b

codziennie w godz. 9 - 17

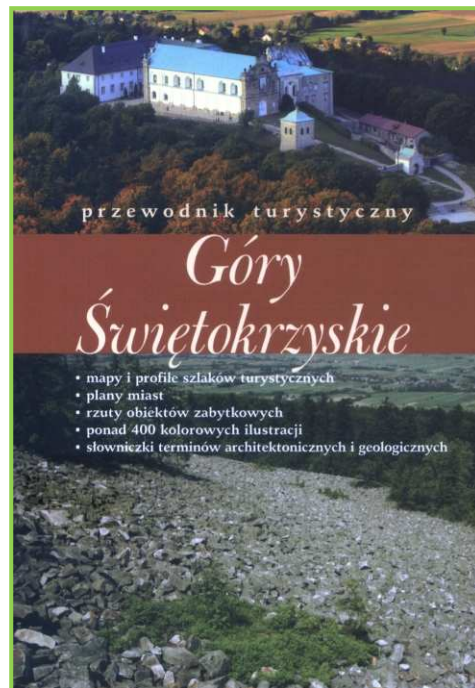
tel. 124-222-676, fax. 124-223-723

www.krakow.pttk.pl, e-mail: bort@krakow.pttk.pl

Z księgarskiej półki

Na rynku księgarskim ukazał się całkiem nowy, oczekiwany od wielu lat, przewodnik turystyczny „Góry Świętokrzyskie” Elżbiety i Marka Wołoszyńskich, wydany przez oficynę Sport i Turystyka MUZA SA. Autorzy opisują w nim zabytki świętokrzyskich miast i miasteczek wraz z ich historią, świat przyrody Gór Świętokrzyskich oraz geologiczne pochodzenie regionu. W przewodniku Czytelnik znajdzie również szereg informacji z zakresu historii regionu, geologii czy paleontologii. Przewodnik został wyposażony w mapy i profile opisywanych szlaków turystycznych, plany miast, rzuty obiektów zabytkowych oraz ponad 400 barwnych ilustracji. Głównym rozdziałem przewodnika są opisy szlaków pieszych wyznakowych w opisywanym terenie. Przy każdym z przedstawianych szlaków turysta znajdzie opis mijanych miejscowości, zabytków architektury, pomników przyrody, rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, życiorysy postaci związanych z regionem. Zasadnicza część została podzielona na dwa podstawowe rozdziały „Kielce – stolica regionu” oraz wspomniany wcześniej „Znakowane szlaki piesze”. Uzupełnieniem przewodnika są: opis szlaków tematycznych, informacje praktyczne, słowniczek terminów architektonicznych i geologicznych użytych w tekście oraz bibliografia. Na podstawie zamieszczonego indeksu nazw geograficznych w łatwy sposób Czytelnik może znaleźć poszukiwane miejsca.

Miękka okładka, stron 480, sugerowana cena wydawnictwa 59,99 zł.



75 lat Górskiej Odznaki Turystycznej – geneza powstania

Górskie Odznaki Turystyczne
(mała i duża)
według projektu Stefana Osieckiego

Górska Odznaka Turystyczna PTTK jest jedną z najstarszych, polskich odznak turystycznych. Została powołana do życia przez Polskie Towarzystwo Tatrzańskie, a sama idea odznaki pojmowana była jako wyróżnik poziomu umiejętności turystycznych oraz zasób poznania gór przez jej posiadacza. Gwałtowny rozwój różnego rodzaju sportów oraz wzrost poziomu szeroko pojmowanej kultury fizycznej, po I wojnie światowej, inspirowany między innymi przez odpowiedzialne za tę dziedzinę życia społecznego organy państwa, w sposób naturalny wpłynął na zmianę tradycyjnego podejścia do turystyki górskiej. Niewątpliwą rolę odegrała w tym,

powołana do życia w 1930 r., tzw. Państwowa Odznaka Sportowa (POS), której zadaniem była aktywizacja sportowa społeczeństwa polskiego. Włączenie się w system funkcjonowania tej odznaki zaproponowano również Polskiemu Towarzystwu Tatrzańskiemu, ale Towarzystwo z początku negatywnie do tego się odniosło. Idea turystycznej odznaki górskiej, zwłaszcza wtedy, gdy w 1932 r. Polski Związek Narciarski ustanowił już swoją Górską Odznakę PZN, będącą pierwszą polską odznaką turystyczną, zaczęła wśród członków PTT zyskiwać coraz przychylniejsze zdanie. Powołano specjalną komisję, która przygotowała konkretny projekt regulaminu, ustalający m.in. nazwę odznaki jako Odznaka Górską PTT. Działania te wzbudziły ze strony PZN sprzeciw, zarzucając PTT powielanie wzorów i stwarzanie konkurencji dla Odznaki Górskiej PZN. Związek uważał, że nazwa Odznaka Górską jest ściśle związana z instytucją Odznaki Górskiej PZN. Ponadto PZN utrzymywał, że użycie sformułowania Odznaka Górską dla odznaki PTT, jak i terminu przewodnik wywoła wśród turystów nieporozumienia. W końcu sporne sprawy rozstrzygnięto tak, że dla nowej odznaki PTT przyjęto nazwę, zaproponowaną przez ówczesnego prezesa PTT Stanisława Osieckiego – Górską Odznakę Turystyczną Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego. Termin przewodnik zastąpiło określenie przewodnik do GOT. W dniu 23 czerwca 1935 r. Walny Zjazd Delegatów PTT obradujący w Stanisławowie formalnie powołał do życia Górską Odznakę PTT. Wydano drukiem pierwszy Regulamin Górskiej Odznaki Turystycznej PTT wraz ze spisem punktowanych wycieczek oraz spisem przewodników do GOT, aby akcją odznaki rozpocząć jeszcze w sezonie turystycznym 1935. Autorem projektu graficznego odznaki był architekt Stefan Osiecki (1902-1977), syn Stanisława, wybitny ówczesny taternik i andynista. Z historią Górskiej Odznaki Turystycznej Czytelnik może zapoznać się w poniższych pozycjach:

1. Władysław Krygowski „Górska Odznaka Turystyczna. Początki – Rozwój – Zadania”, tom 13 Biblioteczki Turysty Górskiego, Wydawnictwo PTTK „Kraj” Warszawa-Kraków 1985;
2. Jerzy Kapłon, Wiesław A. Wójcik, Andrzej Matuszczyk; „70 lat Górskiej Odznaki Turystycznej PTT-PTTK”, COTG Kraków 2004;
3. Regulamin Górskiej Odznaki Turystycznej PTTK.

na podstawie artykułu
„O Górskiej Odznace Turystycznej” Wiesława A. Wójcika
zamieszczonym w regulaminie GOT



Historia systemu odznak GOT

Historia rozpoczęła się 22 czerwca 1935 roku na plenarnym posiedzeniu ZG PTT w Stanisławowie. W wyniku głosowania wygrała propozycja prezesa Stanisława Osieckiego i od tego dnia przyjęto dla nowo tworzonej odznaki nazwę „Górska Odznaka Turystyczna”. Dzień później, 23 czerwca 1935 roku, stanisławowski walny zjazd PTT uchwałą nr 13 powołał do życia Górską Odznakę Turystyczną. 31 lipca 1935 roku ZG PTT analizował usterki wydrukowanego regulaminu GOT i ustalił, że graficzny wzór odznaki ma wybrać prezydium ZG. Nastąpiło to 20 października 1935 roku. Wybrano projekty Stefana Osieckiego, architekta i znanego taternika. W ten sposób ojciec i syn Osieccy zdecydowali o nazwie i formie Górskiej Odznaki Turystycznej. W okresie 1935-1938 oraz 1948-1950 zdobyto 6362 odznaki GOT PTT. Na przełomie 1950 i 1951 roku nastąpiły niezależne od woli turystów, wymuszone politycznie zmiany i powstanie PTTK. Przejęcie przez PTTK odznaki wymusiło zmiany w jej wyglądzie. Nowe projekty odznaki wykonał krakowski plastyk i PTG Zdzisław Czaczko. Odznaka mała GOT zmieniła się niewiele. W miejsce PTT wstawiono PTTK, minimalnie zmieniono wygląd odznaki i zmniejszono jej wielkość. Odznaka duża GOT została całkowicie przeprojektowana. Aktualny projekt dużej GOT zastąpił stary wzór, który na 50 lat został usunięty z systemu odznak. W 1957 roku wprowadzono odznakę Przodownika GOT PTTK zaprojektowaną przez Zdzisława Czaczkę wg pomysłu Bohdana Małachowskiego. W trzy lata później rozpoczęto wytwarzać miniatury tej odznaki. Wcześniej, bo w 1951 roku, wprowadzono do regulaminu GOT wyróżnienie „Za wytrwałość”. Początkowo odnotowywano zdobycie wyróżnienia wpisem do legitymacji, a później książeczki GOT. Ostatecznie w 1958 roku Danuta Sokołowska zaprojektowała odznakę GOT „Za wytrwałość” i pierwsze egzemplarze odznaki zostały wręczone jej zdobywcom. W 1975 roku KTG wprowadziła nowym regulaminem dwie normy: Popularną GOT oraz dużą brązową GOT. Duża brązowa GOT różni się od pozostałych dużych GOT rodzajem stopu z którego została wykonana. Projekt Popularnej GOT wykonała Grażyna Nowosińska-Ryn artystka plastyk z Krakowa. Wzór ten obowiązuje od ponad 30 lat i odbiega estetyką od całego systemu odznak. Próby przeprojektowania odznaki przez Wojciecha T. Kacperskiego zostały zawieszono. Należy nadal dyskutować nad powrotem Popularnej GOT do klasycznego wzoru z 1957 roku małych GOT z zachowaniem kolorystyki aktualnej odznaki. W 1962 roku wprowadzono dla najbardziej zasłużonych w rozwoju turystyki górskiej tytuł Honorowego Przodownika Turystyki Górskiej PTTK. Pierwotna odznaka będąca pomniejszoną repliką odznaki przodownickiej z napisem Honorowy Przodownik została w 2008 roku zastąpiona przez całkowicie nową odznakę wg projektu Wojciecha T. Kacperskiego. W życie wprowadziły ją uchwały KTG nr 8A z 18 lutego 2006 roku i nr 42 z 5 kwietnia 2008 roku. Odznaka przywraca do życia po 50 latach wzór „międzywojennej” dużej GOT. Wcześniej, w 2006 roku, Wojciech T. Kacperski zaprojektował, a KTG ZG PTTK uchwałami nr 8A z 18 lutego 2006 i nr 29 z dnia 4 listopada 2006 roku wprowadziła w życie odznakę Znakarza górskiego KTG ZG PTTK. Projekt odznaki wpisuje się w stylistykę systemu odznak górskich, a pomysł pięciu drogowskazów zaczerpnął od Jerzego W. Gajewskiego, autora poprzedzającego odznakę małego znaczka znakarza górskiego. W 2007 roku do systemu odznak górskich wprowadzono dwie następne odznaki. Uchwałami nr 8A z 18 lutego 2006 i nr 34 z 28 kwietnia 2007 roku wprowadzono odznakę KTG ZG PTTK oraz Honorową Odznakę KTG ZG PTTK wg projektu Wojciecha T. Kacperskiego. Odznaka KTG koloru zielonego zostaje wprowadzana na wizytówki, tablice, wydawnictwa KTG oraz mają ją prawo nosić wszyscy dotychczasowi członkowie KTG i Podkomisji KTG. Natomiast Honorowa Odznaka KTG ZG PTTK koloru czerwonego będzie w przyszłości przyznawana nielicznym, najbardziej zasłużonym dla polskiej turystyki górskiej. Od 2010 roku w regulaminie GOT funkcjonuje odmienny wzór odznaki „Za wytrwałość” przyznawany

powtórny zdobywcą tej normy. Wzór odznaki zaprojektował do całego systemu Wojciech T. Kacperski. Poza aktualnie obowiązującym zestawem 14 odznak górskich w czasie historii GOT przyznawano zdobywcą GOT dodatkowo dwie odznaki. W 1985 roku w jubileusz 50-lecia GOT zdobywcy GOT otrzymywali Jubileuszową Odznakę GOT projektu Józefa Maszczyńskiego. W 1998 roku w jubileusz 125-lecia TT-PTT-PTTK zdobywcy GOT otrzymywali specjalną odznakę zaprojektowaną przez Jerzego W. Gajewskiego wedle pomysłu Zbigniewa Kreska. W ten sposób system odznak górskich na przestrzeni 80 lat utworzyło 10 osób: Stanisław Osiecki, Stefan Osiecki, Zdzisław Czaczko, Bohdan Małachowski, Danuta Sokołowska, Wojciech T. Kacperski, Grażyna Nowosińska-Ryn, Jerzy W. Gajewski, Józef Maszczyński oraz Zbigniew Kreska. Wojciech T. Kacperski szanując pracę swoich starszych poprzedników starał się doprowadzić cały system do estetycznej jednolitości. System odznak górskich jako prawie 80 letni „zabytek” jest aktualnie obiektem działań prowadzących do jego ochrony prawnej.



Opracowanie Wojciech T. Kacperski
źródło: ktg.pttk.pl

Odznaka – 75 lat Górskiej Odznaki Turystycznej PTTK

Na wniosek Komisji Turystyki Górskiej ZG PTTK w dniu 29 maja 2010 r. Zarząd Główny PTTK uchwałą nr 108/XVII/2010 ustanowił odznakę – **75 LAT GÓRSKIEJ ODZNAKI TURYSTYCZNEJ PTTK**. Poniżej przedstawiamy pełny tekst uchwały.

Na podstawie art. 28 ust. 2 pkt. 17 Statutu PTTK, w celu realizacji art. 9 ust. 2 pkt. 7 Statutu PTTK, na wniosek Komisji Turystyki Górskiej ZG PTTK, Zarząd Główny PTTK:

§ 1

Ustanawia Odznakę 75 Lat Górskiej Odznaki Turystycznej PTTK, której wzór stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Odznaka przysługuje każdemu zdobywcy dowolnego stopnia Górskiej Odznaki Turystycznej PTTK w roku 75-lecia Górskiej Odznaki Turystycznej PTTK.

§ 3

Dystrybucja i ewidencjonowanie odznaki 75 lat Górskiej Odznaki Turystycznej PTTK odbywa się według zasad określonych dla Górskiej Odznaki Turystycznej PTTK.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.



Odznaka – 60 lat PTTK

Na wniosek Komisji Turystyki Pieszej ZG PTTK w związku z przypadającą w 2010 r. sześćdziesiątą rocznicą powstania Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego z połączenia Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego i Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, Zarząd Główny PTTK ustanawia Odznakę Turystyczną „60-lecia PTTK”.

Poniżej przedstawiamy regulamin jej zdobywania.

1. Odznakę mogą zdobywać wszyscy turyści, którzy ukończyli 8 lat, niezależnie od uprawianej dyscypliny turystyki kwalifikowanej.
2. Odznaka jest jednostopniowa i może być zdobywana na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.
3. Odznakę można zdobywać w okresie 01.06.2010 r. – 31.12.2011 r..
4. Na odznakę zalicza się wycieczki wszystkich dyscyplin turystyki: piesze nizinne, górskie, jeździeckie, kolarskie, kajakowe, motorowe, narciarskie, żeglarskie i imprez na orientację.
5. Warunkiem zdobycia odznaki jest spełnienie wymogów dla stopnia brązowego odznaki danej dyscypliny turystyki kwalifikowanej.
6. Przy zdobywaniu odznaki obowiązują potwierdzenia jak w regulaminie danej odznaki.
7. Wycieczki odbyte przez uczestnika mogą być jednocześnie zaliczane na inne odznaki turystyczne PTTK.
8. Odznakę przyznają Referaty Weryfikacyjne Komisji Turystyki Kwalifikowanej PTTK posiadające uprawnienia do weryfikacji odznak odpowiedniej dyscypliny turystyki kwalifikowanej.
9. Ostateczna interpretacja postanowień niniejszego regulaminu należy do Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego.

SPIS TREŚCI

Zjednoczenie PTT i PTK	1
Rowerem po Złoty Liść 2010	2
Kilka słów o Dziekanowicach w gminie Dobczyce	3
Historia szkoły w Dziekanowicach	4
LVI Złot Turystów Górskich „Hala Krupowa”	5
Konkurs Odznak Turystycznych	7
Jesień z BORT	7
Z księgarskiej półki	8
75 lat Górskiej Odznaki Turystycznej – geneza powstania	9
Historia systemu odznak GOT	10
Odznaka – 75 lat Górskiej Odznaki Turystycznej	11
Odznaka – 60 lat PTTK	12

Numer zamknięto
dnia 10 września 2010 r.

biuletyn
informacyjny

kwartalnik organizacyjny
Oddziału Krakowskiego PTTK
31-029 Kraków
ul. Zyblikiewicza 2b
red. naczelny Krzysztof R. Hubicki

www.krakow.pttk.pl